

INTEGRÁLT VÍZHÁZTARTÁSI TÁJÉKOZTATÓ ÉS ELŐREJELZÉS

2011. július

- kivonat -

Készítette a

**VITUKI Nonprofit Közhasznú Kft.
Hidrológiai Intézet**

**Hidrológiai koordinációs és állapotértékelési
Osztály
és az**

**Alsó-Tisza vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi
Igazgatóság**

Budapest, Szeged
2011. július 6.

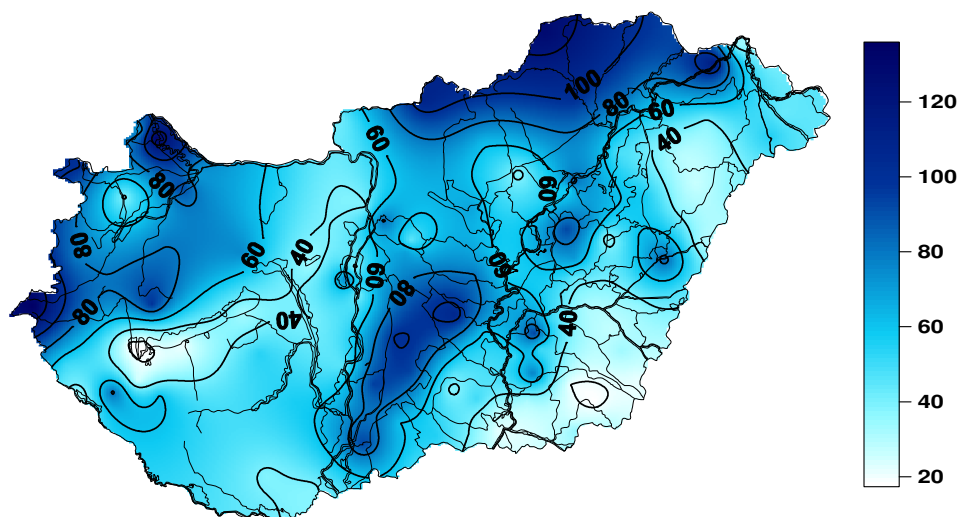
1. HELYZETÉRTÉKELÉS

Csapadék

2011 júniusában a rendelkezésre álló adatok szerint az ország területére lehullott csapadék mennyisége 18 mm (Mezőkovácsháza, Zalaapáti) és 136 mm (Szentgotthárd-Farkasfa) között alakult, az országos területi átlagérték 57 mm volt, ami 15 mm-rel (21 %-kal) kevesebb a júniusi átlagnál.

Júniusban az ország mintegy kétharmadán az átlagosnál kevesebb csapadék hullott. Az átlaghoz viszonyított legnagyobb havi csapadékhiány (40-62 mm) a Kis-Balaton térségében és az Alföld keleti-délkeleti részén jelentkezett. Az átlagosnál csapadékosabb volt az Északnyugat-Dunántúl területe és a Duna-Tisza köze túlnyomó része, valamint az Északi-középhegység országhatárhoz közeli sávja. Az átlaghoz viszonyított legnagyobb havi csapadéktöbblet (20-69 mm) a Kisalföld északnyugati és a Duna-Tisza köze középső részén fordult elő.

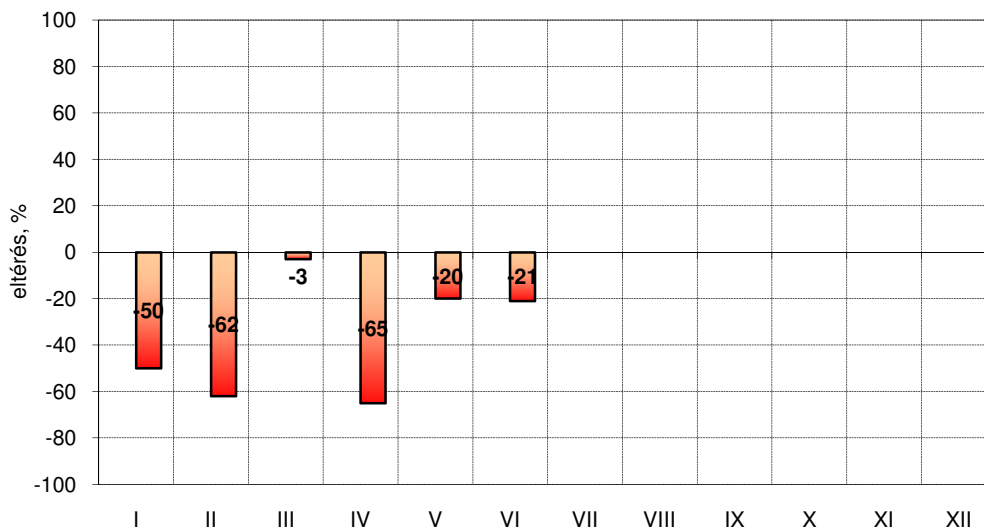
A 2011. június havi csapadékösszeg (mm) területi eloszlása

Országos áttekintésben a júniusi átlaghoz viszonyított legnagyobb csapadékhiány (62 mm) Zalaapáti, a legnagyobb csapadéktöbblet (69 mm) Mosonmagyaróvár állomáson fordult elő.

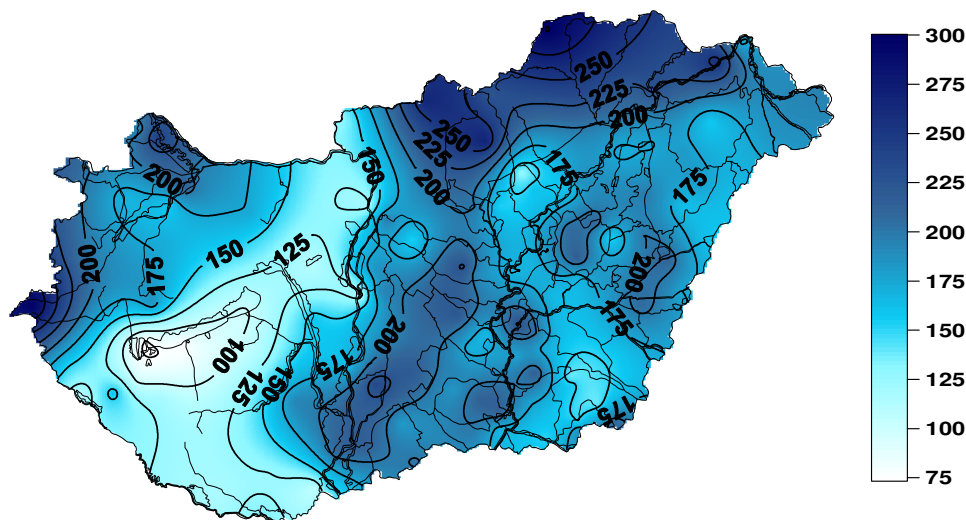
A következő szöveggözi ábrán a 2011. január-június időszakra havi bontásban mutatjuk be a csapadékösszeg országos területi átlagértékének relatív eltérését a sokévi középértéktől.

A havi csapadékösszeg országos területi átlagértékének sokévi (1971-2000) átlagtól való eltérése (%) a 2011. január-június időszakban

A 2011. január-június hathavi csapadékösszeg 75 mm (Keszthely-Tanyakereszt) és 301 mm (Jósvafő) között alakult, az országos területi átlagérték 176 mm volt, amely az időszakos átlagnál 92 mm-rel (34 %-kal) alacsonyabb.

A 2011. január-június havi csapadékösszeg (mm) területi eloszlása

A 2011. január-június időszakban lehullott csapadék mennyisége az ország területén – Jósvafő térségének kivételével – elmaradt az időszakos átlagtól.

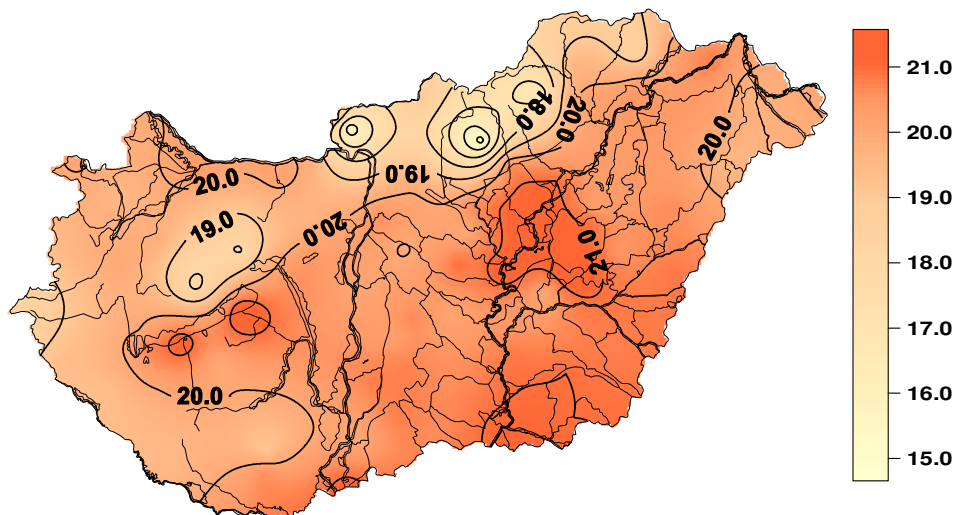
Országos áttekintésben az átlaghoz viszonyított legnagyobb hathavi csapadékhiány (175-229 mm) a Dunántúlon a Lenti-Nagyvázsony-Szentlőrinc vonaltól délre eső területen alakult ki.

Az átlaghoz viszonyított legnagyobb hathavi csapadékhiány (229 mm) Balatonmagyaród tópart 4T [Zala m.] állomáson fordult elő.

Léghőmérséklet

A június havi középhőmérséklet 14,6 °C (Kékestető) és 21,6 °C (Siófok) között alakult, az országos területi átlagérték 19,9 °C volt, ami 1,4°C-kal magasabb az átlagnál.

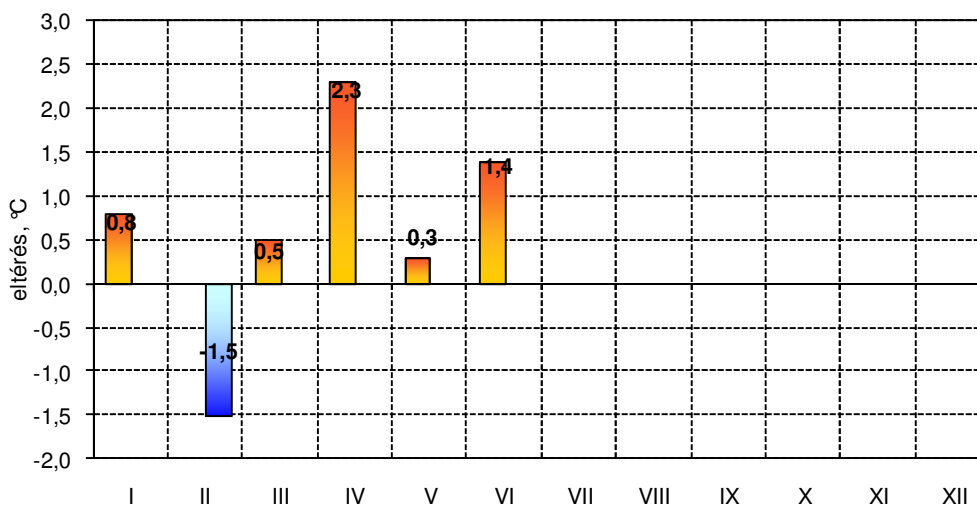
A 2011. június havi középhőmérséklet (°C) területi eloszlása

A havi középhőmérséklet az ország területén – Tés térségének kivételével – a júniusi átlag felett volt. Országos áttekintésben az átlaghoz viszonyított legnagyobb negatív eltérés (0,3 °C) Tés [Veszprém m.], a legnagyobb pozitív eltérés (2,6 °C) Fonyód és Jászapáti állomáson fordult elő.

Az alábbi szövegtáblában a havi középhőmérséklet országos területi átlagértékeinek ideji alakulását szemléltetjük.

A havi középhőmérséklet országos területi átlagértékeinek sokévi (1971-2000) átlagtól való eltérése (°C) a 2011. január-június időszakban

Talajnedvesség

A talaj nedvességtartalmának mélységi rétegenkénti jellemzését – beleértve a területi különbségek bemutatását és rövid értékelését – az Országos Meteorológiai Szolgálat által meghatározott, %-ban megadott talajtelítettségi adatok alapján végeztük el.

2011. június végén a talajok legfelső (0-20 cm-es) rétegének nedvességtartalma síkvidékeinken – a Tiszántúl keleti részének kivételével – magasabb volt az egy hónappal korábbi állapothoz képest. A hónap végén a jellemző telítettségi értékek 60-80 % között voltak, de az átlagosnál lényegesen csapadékosabb egyes kisalföldi és dél-alföldi körzetekben 80-100 % közötti értékek is előfordultak.

A 20-50 cm közötti talajréteg nedvességtartalma júniusban mindenütt csökkent síkvidékeinken. A hónap végén a telítettségi értékek – területileg meglehetősen egységes képet mutatva – 20-35% között voltak.

Az 50-100 cm-es talajréteg nedvességtartalmában az egy hónappal korábbi állapothoz mérsékelt csökkenés következett be, a 65-75% között telítettségi értékek voltak a jellemzők.

Talajvíz

Júniusban folytatódott a síkvidéki területek kiszáradása, amit a csaknem az ország egész területét érintő, jellemzően a 0-25 cm-es osztályközbe sorolható talajvízszint-csökkenés is mutat. 25 cm-nél nagyobb süllyedés a Tiszántúl északkeleti peremterületén, a Közép-Tiszavidék területének északnyugati és délkeleti részterületén, a Körös-Maros köze legnagyobb részén, a Mezőföld északnyugati, valamint a Dráva-menti síkság délkeleti körzeteiben alakult ki. A Kisalföld északi részén kisebb (5-10 cm) emelkedés mutatkozott.

Az 1971-2000. közötti időszak június havi átlagértékeihez viszonyítva a talajvíztükör a Tiszántúl területének legnagyobb részén, a Duna-Tisza köze keleti, alacsonyabb tengerszint feletti magasságú térszínein és a Mezőföld területének jelentős hányadán a talajvíztükör továbbra is a viszonyítási időszak átlagánál magasabban helyezkedett el. A Közép-Tisza vidék területén, a Körös-Maros köze északnyugati területén, a Dévaványai- és a Bihari-sík, továbbá a Hajdúság, a Hortobágy és a Nyírség kisebb részterületén 100-200 cm közötti, máshol ennél kisebb, helyenként negatív eltérés (süllyedés) is mutatkozott.

A viszonyítási időszak átlagértékénél 200-300 cm-rel alacsonyabban helyezkedett el a talajvíztükör a Mátra előterében, a Duna-Tisza köze északi és déli részén egyes körzetekben. A Kisalföld északkeleti részén többnyire 25-50 cm közötti, a Felső-Szigetközben helyenként 100 cm körüli csökkenés mutatkozott.

Júniusban a talajvízszint a síkvidékek területi átlagában az 1971-2000. közötti időszak június havi átlagértékénél 20-25 cm-rel magasabban helyezkedett el.

Belvízi helyzetértékelés

Az alábbi belvízi helyzetértékeléssel kapcsolatban tájékoztatjuk a Tisztelt Felhasználót, hogy a KÖVÍZIG-ek forráshiányos működése miatt az értékeléshez felhasznált adatok túlnyomó része becsült, tájékoztató jellegű.

2011 júniusában országos összesítésben a belvízrendszerek közötti vízforgalom mennyisége 105,44 millió m³ volt, amely 53,77 millió m³-rel (34 %-kal) maradt el az előző havi mennyiségtől. A június havi vízforgalom egy része a felszíni vízfolyásokból a belvízrendszereken átvezetett vízmennyiség volt.

A hónap folyamán 3 KÖVÍZIG területén fordult elő belvizek. Országos összesítésben júniusban (a hónap első napjaiban) a belvizek kiterjedése maximális kiterjedése 18090 ha volt.

Az átlagosnál kissé melegebb és helyenként szárazabb időjárás, valamint az elvezetések együttes hatására a belvizek kiterjedése a hónap folyamán fokozatosan csökkent, július elején mintegy 6000 ha volt.

A tározókban visszatartott víz mennyisége 2011 júniusában országos összesítésben az egy hónappal korábbi értékhez képest 18,93 millió m³-rel (16 %-kal) csökkent.

2. ELŐREJELZÉS

Időjárás-előrejelzés

Az Országos Meteorológiai Szolgálat 2011. június 28-án kiadott hosszútávú meteorológiai előrejelzése szerint a július és augusztus hónap az átlagosnál melegebb és szárazabb, szeptember hónap pedig az átlagosnál melegebb és átlagosan csapadékos lesz.

A havi középhőmérséklet és a havi csapadékösszeg országos átlagértékei az alábbi előrejelzett értékek között várhatók (zárójelben a sokévi átlagokat tüntettük föl):

Hónap	Havi középhőmérséklet (°C)	Havi csapadékösszeg (mm)
július	21,8 – 24,5 (20,4)	25 – 65 (66)
augusztus	20,9 – 23,1 (20,0)	20 – 55 (61)
szeptember	15,7 – 17,9 (15,6)	30 – 75 (52)

Az OMSZ 2011. július 6-án kiadott középhosszútávú előrejelzése szerint a következő 10 napon mérsékelt változó, nyári időjárásra lehet számítani. Az időszak elején északkeleten várható csapadék, de ennek mennyisége területi átlagban várhatóan nem éri el a 10 mm/nap értéket. Ezt követően a csapadékhajlam átmenetileg csökken, egyúttal erőteljes melegedés várható. A hét végén és a jövő hét elején a maximumhőmérsékletek meghaladják a 30°C-t, főleg az Alföld déli-délkeleti részén 35°C feletti értékek is előfordulhatnak. Szórványosan várható zápor, zivatar, de területi átlagban jelentős mennyiségű csapadék nem valószínű.

Keddtől mérsékelt lehűlés várható, a hőmérséklet az időszakos átlag közeli értékekre esik vissza. Számottevő – területi átlagban 10 mm/nap értéket elérő vagy meghaladó – mennyiségű csapadékra az időszak végén a Dunántúl nyugati részén lehet számítani.

A Gördülő Vízháztartási Mutató (GVM) 2011. júliusra előrejelzett értékei

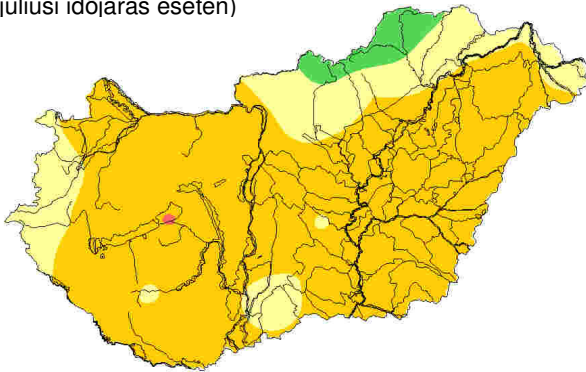
A Gördülő Vízháztartási Mutató (GVM) 2011. júniusi és 2010. júniusi értékeiből számított arányszám országos átlaga 0,538. Ezek szerint 2011 júniusában jóval szárazabb volt a vízháztartási helyzet, mint 2010 júniusában.

A júliusra előrejelzett GVM-értékek térképszerű feldolgozását a következő oldali ábrán mutatjuk be. Ennek tanúsága szerint 2011 júliusában a vízháztartási helyzet a Dunántúlon és az Alföldön egyaránt valószínűleg csapadékszegény, száraz lesz.

A GVM júniusi tényadatai és a júliusi előrejelzett GVM értékek szinte mindenütt alacsonyabbak a sokévi átlagnál, különösen feltűnőek a dunántúli állomások esetében várható alacsony (0,4-0,5 közötti) GVM-értékek, melyek az A-változatban az eddigi minimum közelében vannak.

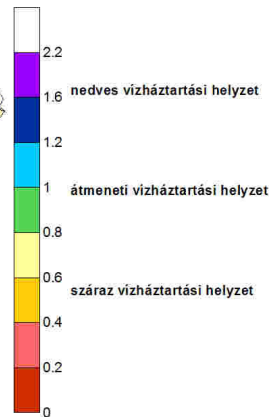
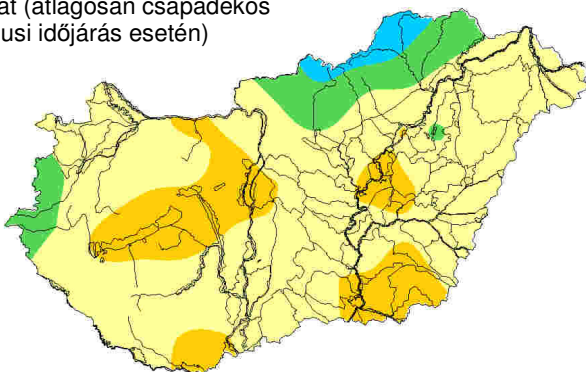
A Gördülő Vízháztartási Mutató (GVM) 2011. júliusra előrejelzett értékei

A-változat (csapadékszegény júliusi időjárás esetén)

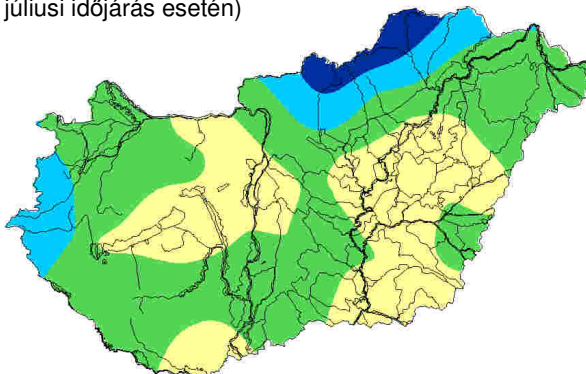

GVM

B-változat (átlagosan csapadékos júliusi időjárás esetén)

C-változat (átlagosnál csapadékosabb júliusi időjárás esetén)

Aszály-előrejelzés

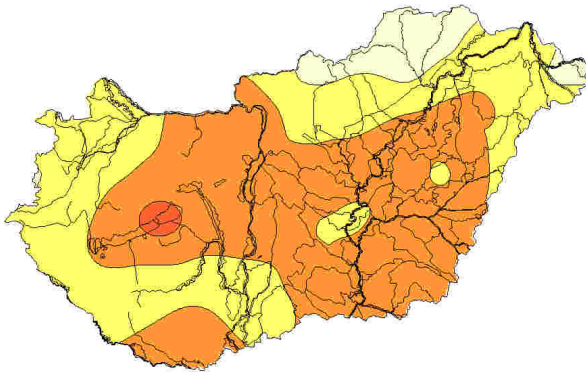
Az aszályindex (PAI) 2011-re előrejelzett értékeinek területi eloszlását a következő ábrán két változatban mutatjuk be, – csapadékszegény, illetve átlagos további időjárást feltételezve. Megállapítható, hogy csapadékszegény nyári időjárás esetén - mely az OMSZ időjárás-előrejelzése szerint valószínűnek látszik - az aszályindex előrejelzett értékei az ország szinte teljes területén meg fogják haladni a 6,0-t, ami legalább mérsékelt fokozatú aszályt jelent, de az ország nagy részén inkább közepes erősségű aszály várható.

Siófok térségében, a számítások 10,0 fölötti PAI értéket jeleznek, ami már az erős aszály kategóriájába tartozik.

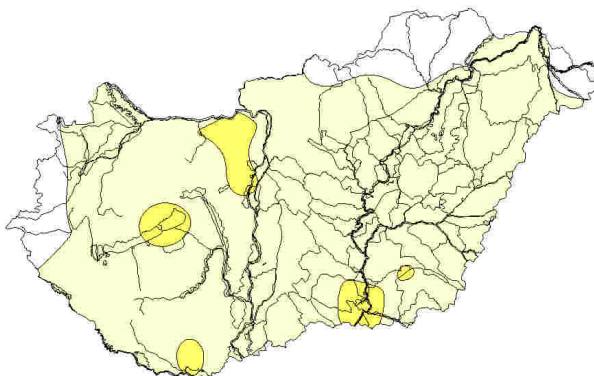
Amennyiben az idei nyár hátralévő része átlagos csapadékú lesz, úgy az aszálynak általában csak enyhe illetve mérsékelt fokozatára kell számítani (PAI=4-8).

Az aszályindex (PAI) 2011-re előrejelzett értékeinek területi eloszlása

Csapadékszegény július-augusztusi időjárás esetén

Átlagosan csapadékos július-augusztusi időjárás esetén

PAI (°C/100mm)

